

Nr 164

Av herr Sörenson och herr Olsson, Johan, om angivande på debetsedel av u-landsbidrag.

Ett slagord med djup mening vinner alltmer terräng i den svenska samhällsdebatten. Ordet är solidaritet. Som regel användes detta ord för att beteckna en inre lojalitet med den nationella samhällsgemenskapen, främst i ekonomiskt avseende.

Världsgemenskapen står nu inför ett lojalitetsprov av ännu större omfattning än vad den nationella solidariteten kallar till. Det är nu en fråga om de rika nationernas solidaritet med mänskligheten. U-landsproblematiken behöver icke här rekapituleras. Dess allmänna drag är väl kända. Problemet för vår del synes f. n. främst gälla att skapa en anda av sann solidaritet med u-länderna. Allt klarare framstår den djupgående svårighet, som en utjämning i socialt och ekonomiskt avseende mellan de s. k. i-länderna och u-länderna innebär. Svårt är det ofta för den enskilde medborgaren att så leva sig in i innebörden av en sådan strukturering av den mänskliga världsgemenskapen, att en ljusning inför framtiden med dess överbefolkning och världssvält skall kunna skönjas. Att här en mångfald faktorer av kulturell, ekonomisk och religiös art samspelar är uppenbart. I-länderna har också fått lära sig — en ofta smärtsam kunskap — att nationella omställningar enligt västerländska mönster icke utan vidare är möjliga. Ett folks omställning av nationella och kulturella livsmönster sker icke snabbt, och inga aktioner synes vara självklara och leda till för oss västerlänningar naturliga lösningar. Rationellt självklara »lösningar» på u-landsproblemen torde över huvud taget icke finnas. Vi tycks nu hårdhänt få uppleva den gamla sanningen, att all mänsklig utveckling går genom ansatser, misslycanden, ofta lidanden och som regel djupgående svårigheter. Men satsa måste vi.

Klart torde då vara, att vad saken till väsentlig del gäller är skapande av nya mänskliga strukturer. Det är här fråga om den politiska maktfördelningen mellan världens nationer. Det gäller också den ekonomiska maktfördelningen och möjligheterna till teknisk kunskap och kulturell utveckling. Att en nationell u-landshjälp innesluter aktiv medverkan vid denna internationella omstrukturering är uppenbart. U-landshjälp innesluter alltså mer än insatser av SIDA och frivillig insats genom internationellt orienterade organisationer. Och sådan insats innesluter mer än statligt ekonomiskt och personellt bistånd genom FN eller på annat sätt. Det är också

fråga om en politisk insats på det internationella fältet, som har medmänsklig rättfärdighet som riktmärke.

I allt detta står emellertid en sak klar: det kostar pengar att som nation leva i den moderna världen. Att driva internationell politik i teknisk mening kanske inte kostar pengar i så hög grad. Men den nationella u-landshjälpen kommer att kräva alltmer även av oss svenskar i ekonomiskt och personellt avseende. Det är icke rättfärdigt och icke internationellt solidariskt att vi först tänker på oss själva och sedan — i andra hand — lämnar ett bidrag till den internationella folkgemenskapen. Solidaritet i dag innebär, dels — naturligtvis — solidaritet med vår svenska samhällssituation, dels en lika äkta solidaritet med den internationella gemenskapen. Det är här icke fråga om sentimentala värderingar och förhoppningar om snabb utjämning, utan det är fråga om personlig medvetenhet om världsnödens innebörd och om upplevelse av det medmänskliga ansvar, som detta ålägger oss. Det förefaller, som om väl så viktig som diskussionen om snabbheten i ökningen av vårt svenska u-landsbidrag i förhållande till nationalproduktens värde är den inre beredskapen hos svenska folket att dela ansvaret inför världsgemenskapens sociala och ekonomiska grundfrågor.

Sant är, att ett sådant ansvar icke kan beslutas fram. Riksdagen kan icke skapa internationell solidaritet hos vårt folk. Men riksdagen har accepterat att beskatta det svenska folket för u-ländernas behov. I den totala skatt, varje skattepliktig medborgare betalar, ingår också »skatten» till u-landshjälpen.

Det synes oss nu riktigt, att denna skatt, som kanske snarare bör kallas ett bidrag, till sin storlek redovisas för individerna. Det är vår tro, att ett meningsfullt led i uppbyggandet av den ovan antydda internationella gemenskapskänslan och det internationella ansvaret vore att på skattsedeln uppföra vad varje skattebetalare bidrar med till den skattefinansierade u-landshjälpen. Emot en dylik tanke kan invändas, att särskilda punktskatter icke är önskvärda. Då må emellertid anföras att redan nu ett flertal avgifter särskilt redovisas på debetsedeln, exempelvis folkpensionsavgift, tilläggspensionsavgift, sjukförsäkringsavgift, statlig förmögenhetsskatt och skogsvårdsavgift. Ytterligare en kolumn med angivande av u-landsbidraget torde icke bryta den nuvarande ordningen, som redan redovisar särskilda belopp, som skattebetalarna har att erlægga.

Internationell solidaritet betyder i viss utsträckning en personlig uppoffring. Liten är i sanning denna uppoffring för individen, så länge vi icke mäktar en kraftigare ekonomisk satsning på u-landshjälp, än vad nu är fallet. Ett medvetandegörande av vad det här gäller för individerna tror vi är ett led i skapande av den solidaritetens grogrund, ur vilken ett betydligt kraftigare svenskt u-landsbidrag, än vad som nu lämnas, blir möjligt.

Med stöd av vad sålunda anförts får vi härmed hemställa,

att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller om en snabb

utredning av förutsättningarna för uppförande på debetsedel av det u-landsbidrag som varje skattebetalare har att erlægga.

Stockholm den 17 januari 1967

Joel Sörenson (fp)

Johan A. Olsson (cp)
